

Javaslat a

***„Sümeg filmes öröksége – a mozi története és a város szerepe a magyar
filmkultúrában¹”***

települési/tájegységi/ágazati²

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

N. Horváth Erzsébet és Oszkai Réka

Sümeg, 2025. 05. 14.

¹ Kérjük, adja meg a nemzeti érték pontos megnevezését.

² Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

N. Horváth Erzsébet és Oszkai Réka

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Oszkai Réka

Levelezési cím: 8330 Sümeg, Széchenyi György u. 9-11.

Telefonszám: 70/453-7904

E-mail cím: sumegiprogramok@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: ***Sümeg filmes öröksége – a mozi története és a város szerepe a magyar filmkultúrában***

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ igen
amely nemzetiség:⁴

- ☐ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Sümeg

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- ☐ települési ☐ tájegységi ☐ ágazati

amely értéktár neve: Sümegi Települési Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Sümeg filmkultúrához való hozzájárulása kettős örökséget hordoz: egyrészt a település mozitörténete, másrészt filmes forgatási helyszínként betöltött szerepe révén. A mozi több

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

mint hetven évig működött a városban, és generációk közösségi kulturális élményének helyszíne volt.

A mozitörténet 1913-ban indult: a *Sümeg és Vidéke* március 9-i száma tudatta az olvasókkal, hogy Sümegen is megnyílik egy mozgófényképszínház. Az *Apollo Mozgófényképszínház* 1914. november 7-én nyílt meg, Földes Imre *Rab lélek* című ötfelvonásos drámájának vetítésével. 1948-ban a mozi állami kézbe került, és *Petőfi Filmszínház* néven működött tovább. A helyiek számára annyira fontossá vált az intézmény, hogy a Ramassetter utcát a köznyelvben gyakran *Mozi utcájaként* emlegették.

A mozi 1993-ban zárt be – 79 évi működés után –, de emléke a mai napig él a kollektív emlékezetben. A sümegi mozi nemcsak filmvetítések, hanem közösségi események helyszíne is volt.

Sümeg filmszalagra írt örökségének azonban van egy másik, talán még izgalmasabb oldala: a város és környéke már több mint száz éve **ideális helyszínként szolgál filmkészítők számára**. A tájat körülölelő dombok, Sümeg ódon hangulata, barokk és középkori épületei időtlen díszletként szolgálnak történelmi vagy múltidéző filmekhez. A város atmoszférája sokszor természetes kulisszává válik – nem csupán díszletként, hanem élő karakterként van jelen az alkotásokban.

Nem lehet elfelejteni azokat a **helybéli lakosokat sem**, akik statisztaként szerepeltek és szerepelnek filmekben. Természetes jelenlétük, karakteres megjelenésük, és a helyszínhez illő hiteles viselkedésük olyan különleges atmoszférát ad az alkotásoknak, amelyet máshol nehéz megteremteni. A filmesek számára külön érték, hogy a helyi statiszták vizuálisan is illeszkednek a környezethez, ezáltal szervesen hozzájárulnak a film képi világához.

Sümeghez kötődik **András Ferenc filmrendező** is, akinek munkássága és művészi látásmódja a magyar filmművészet meghatározó eleme. Filmjeiben – például a *Dögkeselyű* vagy a *Veri az ördög a feleségét* című alkotásban – megjelenik a vidéki táj és karakterek hiteles ábrázolása, amely gondolatilag összecseng Sümeg filmes örökségével és kulturális értékeivel.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A sümegi mozi működése közel 80 évig szolgálta a város közösségét, s ezzel a helyi művelődési élet egyik legfontosabb helyszíne volt. A mozitörténethez kapcsolódó emlékek a városi identitás részét képezik.

Emellett Sümeg a magyar filmtörténet élő helyszíne is: természeti és épített környezete révén számos filmforgatás díszletül szolgált, és ma is inspiráló helyszín a filmkészítők számára. A város kulturális karaktere, valamint a helyiek aktív részvétele a filmkészítésben (statisztaként, helyszíni közreműködőként) tovább növeli az érték jelentőségét.

Az érték nemcsak a múltban volt jelentős, hanem jelenleg is élő – ezt bizonyítják a közösségi események, vetítések, emlékező beszélgetések, illetve az e téma köré szerveződő kulturális programok.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- Sümeg és Vidéke, 1913. március 9.
- Kisfaludy Sándor Művelődési Központ, Könyvtár és Emlékház – helytörténeti gyűjtemény
- Helyi lakosok visszaemlékezései N Horváth Erzsébet rendező gyűjtése (2024-2025)
- Fotódokumentáció (1970–1990), helyi archívum
- Beszélgetések filmes szakemberekkel: András Ferenc munkásságának megidézése

András Ferenc interjú: Kisfaludy Sándor Művelődési Központ, Könyvtár és Emlékház

András Ferenc: Még mindig veri az ördög a feleségét, Magyar Filmtört. Fotógyűjt. A., 2006

Végkiadás András Ferenc filmrendező: Barabás Klára szerkesztő, MMA Kiadó Nonprofit Kft. , Megjelenés: 2020. november 27.

Sümeg múltja, jelene és jövője - <https://www.facebook.com/groups/328683714485966>

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

Fényképek

